

Ühinenud Rahvaste
Hariduse, Teaduse
ja Kultuuri
Organisatsioon

UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon

UNESCO sündmused

Haagi konventsiooni teise protokollu komitee 7. istung

20.–21. detsembril 2012 peeti UNESCO peakorteris 1954.a vastu võetud Haagi konventsiooni 2. protokollu komitee 7. istung. Oluliseks teemaks oli Haagi konventsiooni 2. protokollu raames loodud fondi arendamise strateegia. 2009. aastast toimivasse fondi on seni vabatahtlikke sissemaksid teinud Eesti, Soome, Holland ja Slovakkia. Samuti arutati tõhustatud kaitse taotlusvormi täiustamist, 2. protokollu ja maailmapärandi konventsiooni seoseid ning kultuuriväärtuste kaitset okupeeritud territooriumil. Eestist osales kultuuriministeeriumi asekancler Anton Pärn.

2005. a. konventsiooni komitee 6. istung

10.–14. detsembril peeti Pariisis 2005.a vastu võetud kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsiooni valitsustevahelise komitee 6. korraline istung. Kuna 2012. aastal esitasid liikmesriigid, sh Eesti, esimest korda perioodilise aruande konventsiooni rakendamise kohta, oli istungi üheks peateemaks esitatud aruannete analüüs. Samuti arutati konventsiooni fondiga seonduvat. Eestist osales Jorma Sarv kultuuriministeeriumist.

Eesti ekspert nõustas Ukrainat vaimse pärandi valdkonnas

8.–10. jaanuaril viibis rahvakultuuri keskuse vaimse pärandi spetsialist Kristiina Porila Ukrainas Dnipropetrovskis ja Petrykivkas. UNESCO peakorteri soovitusel ja Dnipropetrovski oblasti volikogu kutsel nõustas ta ukrainlasi UNESCO vaimse kultuuripärandi nimekirja taotluse koostamisel.

Petrykivka linnakesest Ukrainas on alguse saanud tava kaunistada hooneid ja esemeid kirevate maalingutega, mida praeguseks nimetataksegi Petrykivka maalinguteks.

Ukraina on esitanud UNESCOle taotluse selle tava kandmiseks inimkonna vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja. Kuna Ukraina pole varem sellist taotlust koostanud, soovitas UNESCO sekretariaat neil taotluse täiendamiseks ja viimistlemiseks Eestiga ühendust võtta, sest meie spetsialistidel on nii sarnaste taotluste koostamise kui ka hindamise kogemus. Kolme päeva jooksul tutvus Kristiina Porila Petrykivka kogukonna vaimse kultuuripärandiga ning andis taotluse koostajatele soovitusi.

Petrykivka maalingu näide

Vaimse kultuuripärandi uurijate teine ekspertkohtumine

10.–11. jaanuaril 2013 peeti Tökyös teine vaimse kultuuripärandi uurijate ekspertkohtumine, mille korraldas Jaapanis paiknev UNESCO teise kategooria keskus, Aasia ning Vaikse ookeani piirkonna vaimse kultuuripärandi rahvusvaheline uurimiskeskus. Kohtumine oli ühtlasi pühendatud vaimse kultuuripärandi kaitse konventsiooni 10. aastapäevale. Arutelu teemaks oli konventsiooniga seotud nimekirjade kandetaotluste kriteeriumid. Kutsutud eksperdina esines üritusel Tartu ülikooli kultuuriteaduste professor ja UNESCO ERK nõukogu esimees Kristin Kuutma, kes pidas kriitilise ja kontseptuaalseid probleeme analüüsiva ettekande „Contingencies and Concerns“. Kohtumisel peetud ettekanded avaldatakse trükisena, mis tehakse konventsiooniga seotud ametlikel istungitel taustamaterjalina kättesaadavaks.

Ekspertkohtumisel osalejad

UNESCO ERK
Pikk 2,
10123 Tallinn
Tel: 6 441431
Fax: 6 313757
unesco@unesco.ee
www.unesco.ee

Eesti esitas UNESCOle vaimse kultuuripärandi kaitse konventsiooni aruande

2012. aasta detsembris esitas Eesti UNESCOle esimese perioodilise aruande selle kohta, kuidas on Eestis viidud ellu konventsiooni põhimõtteid. Lisaks annab aruanne ülevaate rahvusvahelistesse vaimse kultuuripärandi nimekirjadesse kantud kultuurinähtuste käekäigust: Kihnu kultuuriruumist, laulu- ja tantsupidudest ning seto leelost. Kõik vaimse kultuuripärandi kaitse konventsiooniga liitunud riigid peavad esitama sellise aruande iga kuue aasta tagant. Aruande koostamises osalesid kultuuriministerium, vaimse kultuuripärandi nõukogu, rahvakultuuri keskus, UNESCO Eesti rahvuslik komisjon ning nimetatud kogukondade esindajad: kihnlased, setod ning laulu- ja tantsupeo sihtasutus koostöös rahvakultuuri keskseltsidega. Aruandega saab tutvuda UNESCO ERK kodulehel.

Võrumaa suitsusaunatava esitati UNESCO vaimse pärandi nimekirja

Kultuuriminister Rein Lang allkirjastas 20. märtsil taotluse, millega Eesti esitab võrokeste suitsusaunakombestiku UNESCO vaimse pärandi esindusnimekirja. Selle nimekirja eesmärk on tutvustada põlvest põlve edasi antud teadmisi, oskusi, kombeid ja tavasid, mida kogukonnad tänapäeval tähtsaks peavad ja mille püsijäämise eest nad hea seisavad. Suitsusaunatava kandmine esindusnimekirja otsustatakse 2014. a lõpus.

Suitsusaun on võrokeste jaoks igapäevaelu oluline osa. Saunaskäiguga on seotud rikkalik ja omanäoline kombestik, mis hõlmab lisaks saunas käimise kommetele ka sauna kütmise, saunavihtade tegemise ning sauna ehitamise oskusi. Samuti teadmisi saunas ravitsemise ja liha suitsutamise kohta.

Taotluse koostamist juhtis Võrumaa vabatahtlik suitsusauna koostöökogu, mis tegutseb kohalike organisatsioonide toel. Kolmeaastase ettevalmistustöö käigus olid koostöökogu heaks partneriks kohalikud elanikud, ülikoolid ja uurimisasutused, kohalikud omavalitsused ja riik.

UNESCO nimekirja jõudmiseks tehtud töö aitab suitsusaunakombestikul edasi kesta just tänu kohalike inimeste teadlikule ja eesmärgipärasele tegutsemisele. Õpitoad, uurimistööd, nüüdisaegse kombestiku kogumine, film, raamat ja rändnäitus Võrumaa suitsusaunadest on vaid mõned näited tehtust.

2013. aasta märtsi seisuga on UNESCO vaimse kultuuripärandi esindusnimekirjas 257 kultuurinähtust, millest kolm pärineb Eestist: Kihnu kultuuriruum, Eesti, Läti ja Leedu laulu- ja tantsupidude traditsioon ning Seto leelo.

Taotluse tekst, fotod ja video

Projekt "Elav, põnev ja kirev vaimne kultuuripärand"

UNESCO ERK, rahvakultuuri keskus ja Sally studio korraldavad 2013. kultuuripärandi aasta tähistamiseks projekti koolinoortele. Ettevõtmise üheks lõppväljundiks on üle-eestilise uurimistöodel põhineva kunstinäituse korraldamine Viljandis ja Tallinnas, lisaks ka veebikeskkonnas. Projekt tõstab noorte teadlikkust nende endi vaimsest kultuuripärandist ja arendab loomingulist mõtlemist.

Detsembris 2012 toimus kunstiõpetajate koolitus, mille käigus tutvustati põhjalikult vaimse pärandi olemust ja kultuuripärandi uurimise võimalusi kooliõpilastega. Samuti andis kunstiõpetajate koolituspäev õpetajatele inspiratsiooni, kuidas käsitleda vaimse kultuuripärandi teemat kaasage se kunsti vahenditega. Suurt huvi äratanud koolitusel osales 37 kunstiõpetajat 14 maakonnast.

Projekti teises etapis toimub töö koolides – õpilased teevad uurimusi kodukandi vaimsest kultuuripärandist, et leida ainekunstiteo kontseptsiooni väljatöötamiseks ja kunstikavandite teostamiseks. Iga osalev kool valib üle-eestilisele näitusele välja ühe töö.

Projekti kolmas etapp on uurimistöodel põhineva kunstinäituse eksponeerimine Viljandis (24.mai – 20.juuni 2013) ja Tallinnas (25.juuni – 23.juuli 2013), lisaks ka veebikeskkonnas. 24. mail toimub ka elamuspäev Viljandis tööde autoritele ja juhendajatele (vaimse pärandi töötoad, näituse pidulik avamine).

Projekti on toetanud ka hasartmängumaksu nõukogu ja kultuuriministerium.

KULTUURIPÄRANDI
AASTA 2013

UNESCO maailmapärandi Tallinna nõukogu töö

2010. aastal loodud nõukogu eesmärgiks on luua Tallinna kui maailmapärandi paiga säilitamiseks ja arendamiseks läbipaistev ja avatud arutelu- ja dialoogikeskkond. Nõukogu vastutab ka arengukava koostamise eest ja hakkab jälgima selle täitmist.

2013. aastal on toimunud kaks koosolekut. Koostamisel oleva riikliku turismiarengukava valguses keskenduti 18. jaanuari koosolekul turismi teemale koos kohale kutsutud valdkonna spetsialistidega. Otsustati, et on vaja läbi viia uuring vanalinna koormustaluvuse mõõtmiseks.

14. märtsi koosoleku teemaks oli vanalinna arengukava projekti täiendamine vastavalt ICOMOSi kommentaaridele. ICOMOS soovitas täiendada arheoloogia osa, lisada kaitsevööndi hoonestusalade kirjeldus ja funktsioon, analüüsida vanalinna autentsuse ja terviklikkuse seisukohast ning põhjalikumalt käsitleda teemapargistumise ohtu. Linnakantselei oli projekti täiendused ette valmistanud ja nõukogu kiitis need mõningate täpsustustega heaks.

UNESCO ERKi asub tööle uus haridusprogrammide koordinaator

Alates 1. aprillist on UNESCO ERKis tööl uus haridusprogrammide koordinaator Hanna-Liis Kaarlõp-Nani. Hanna-Liis on lõpetanud Tartu ülikooli filosoofiateaduskonna ajaloo erialal.

Alates 2008. aastast on ta töötanud ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetajana Tallinna humanitaargümnaasiumi keelekümbeluse klassis. Kooli sattus ta tööle Noored Kooli programmi kaudu. Ta on aktiivne ajaloo- ja ühiskonnaõpetajate seltsi liige, kellel on sügav huvi maailmahariduse ning teiste UNESCO väärtusi kandvate teemade vastu. Hanna-Liis on saavutanud 2000. a meeskondliku esikoha Eesti meistrivõistlustel väitluses.

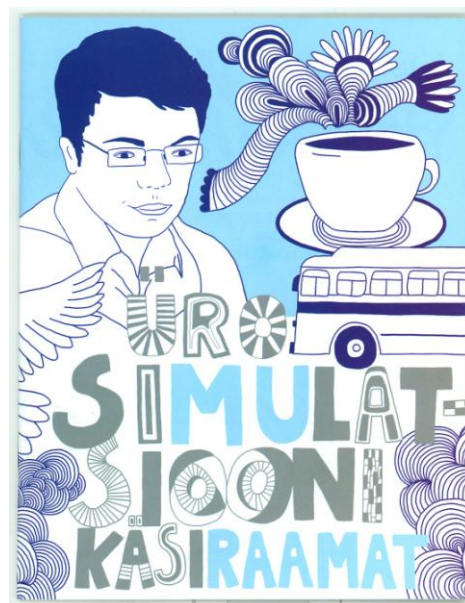

Noored otsisid Viimsis lahendusi 21. sajandi probleemidele

1.–3. märtsil toimus Viimsi koolis ÜRO simulatsioon Eesti UNESCO ühendkoolidele, mille käigus arutlesid kooliõpilased maharelvastumise, jätkusuutlikkuse ja internetiga seotud inimõiguste üle.

Eestis juba kolmandat korda toimuv ÜRO simulatsioon on hariv rollimäng, kus õpilased esindavad erinevate riikide seisukohti ÜRO peaassambleel. Sel aastal osalesid lisaks Eesti koolidele ka noored Lätist, Soomest, Bulgaariast ja Ungarist ning töökeeleks oli inglise keel.

Tänavused teemad olid valitud nende päevakohasuse tõttu nii ÜROs kui Eestis. Läbi rollimängu arendasid noored analüüsimis-, arutlemis-, esinemis- ja meeskonnatöö oskusi ning püüdsid leida toimivaid lahendusi maailma probleemidele. Simulatsiooni korraldasid UNESCO ERK, MTÜ Mondo maailmahariduse keskus ning Tegusad Eesti Noored, rahaliselt toetas Eesti välispoliitika instituut ja sisulisse külge panustas ka välisministeerium.

Ilmus Läänemere projekti 2013. aasta uudiskiri

Märtsis tuli välja Läänemere projekti 2013. aasta uudiskiri. Projekti uudiskiri ilmub üks kord aastas ning see oli esimene Eesti 3-aastaselt juhtimisperiodil. Uudiskirjaga saab tutvuda veebilehel <http://www.b-s-p.org/home/>

Kalender

10.–25.04.2013

UNESCO täitevkogu 191. istung Pariisis

10.–12.05.2013

Läänemere projekti kevadlaager Kloogarannas

24.05.2013

Projekti „Elav, kirev ja põnev vaimne kultuuripärand“ elamuspäev ja näituse avamine Viljandis

3.–6.06.2013

Ülemaailmne saarte biosfäärialade nõupidamine Hiiu- ja Saaremaal

16.–27.06.2013

Maailmapärandi komitee 37. istung Phnom Penhis

31.07.2013

Maailmapärandi konventsiooni rakendamise aruande esitamise tähtaeg

31.07.2013

Haagi 1954.a konventsiooni ja lisaprotokollide rakendamise aruande esitamise tähtaeg

4.–19.11.2013

UNESCO peakonverents

UNESCO soovitude uued tõlked UNESCO ERK kodulehel

UNESCO ERK kodulehele on lisandunud UNESCO soovitude tõlkeid. UNESCO on aegade jooksul vastu võtnud 32 soovitud. Nende seast on UNESCO täitevkogu välja valinud 11 prioriteetset, mille rakendamist jälgitakse suurema tähelepanuga ning mille kohta küsitakse liikmesriikidelt perioodiliselt aru. Ehkki soovitud pole kohustava iseloomuga, on neil ometi vaieldamatu moraalne jõud, kuna suur hulk riike on üksmeelselt need dokumendid vastu võtnud ja neid tunnustanud. Seega võib neid vaadelda kui organisatsiooni liikmesriikide poolt laialdaselt tunnustatud põhimõteteid ja norme.

Loovisikute staatus soovitusel on kokkuvõtlikult kaks eesmärki: tunnustada, kui tähtis on loovisikute panus kultuuri ja ühiskonna arengusse, ning kaitsta loovisikute õigusi.

Tegu on normide ja põhimõtete, mida igal UNESCO liikmesriigil soovitakse seadusandlike ja muude meetmete väljatöötamisel järgida. Riike innustatakse looma ja hoidma alal mitte ainult kunstilist väljendusvabadust soodustavat õhkkonda, vaid ka materiaalseid tingimusi, mis toetavad loovisikute tegevust.

Soovitude kesksed märksõnad on loomevabadus, erialane ettevalmistus, sobivate võimaluste loomine kaasarääkimiseks kultuuripoliitika kavandamisel ja elluviimisel, sotsiaalne turvalisus, tööhõive, töötingimused ning majanduslikud tagatised, mida loovisikud vajavad oma ande arendamiseks ja teostamiseks. Dokumendi liites on loetelu rahvusvahelistest õigusaktidest ja teistest normdokumentidest, mis käsitlevad kõiki töötajaid või kitsamalt loovisikuid.

Soovitus, mis käsitleb mitmekeelsuse edendamist ja kasutamist ning kõigi inimeste juurdepääsu küberruumile, keskendub neljale valdkonnale:

- 1) mitmekeelse internetisisu ja mitmekeelsete süsteemide arendamine;
- 2) võrkudele ja teenustele juurdepääsu lihtsustamine;
- 3) üldkasutatava internetisisu arendamine;
- 4) õiguste omanike huvide ja avaliku huvi vahelise õiglase tasakaalu tagamine.

Ajaloolist linnamaastikku käsitlev soovitus sündis seoses rõhuasetuse nihkumisega arhitektuurimälestistelt eelkõige linnakeskkonna kui terviku väärtuste säilitamise ulatuslikumale tunnustamisele, mis tõi kaasa vajaduse kohandada olemasolevaid tegevuspõhimõtteid ja norme. Ajalooline linnamaastik on linnapiirkond, mida peetakse kultuuriliste ja looduslike väärtuste ning tunnusjoonte ajaloolise ladestumise tulemiks. See hõlmab enamasti kui ajaloolise keskuse või ansambli mõistet, sisaldades ka linna laiemat konteksti ja tema geograafilist ümbrust.

Dokumendis soovitaksegi ajaloolise linnamaastiku kaitsmiseks kasutada maastikupõhist kontseptsiooni, millega saab määratleda ajaloolised alad ning kaitsta ja hallata neid laiemas linnakeskkonna kontekstis.

2011. aastal UNESCOs vastu võetud dokumendi valmimisele on kaasa aidanud maailmapärandi komitee Eesti delegatsiooni liikmed nii kirjalike kommentaaride kui ka ekspertkohtumistel osalemisega.

UNESCO peadirektor Irina Bokova ja peakonverentsi president Katalin Bogyay allkirjastavad ajaloolist linnamaastikku käsitleva soovitude 7. mail 2012.

Tõlkimisjärge ootavad veel soovitus haridusliku diskrimineerimise tõkestamise kohta (1960) ning soovitus rahvusvahelise mõistmise, koostöö, rahu, inimõiguste ja põhivabaduste hariduse kohta (1974)

